

סדר הלימוד ליום כז טבת [יום 116 בשנה]

ומשום שישׁראל נקראו קדש (ישׁראל) בשׁלמות הכל, כתוב (שמות כב) ובשר בשׁדה טרפה לא תאכלו, שהרי ישׁראל, שהם שלמים על הכל, לא יונקים מצד הדין הקשה. לכלב תשלכון אתו, לכלב ודאי, שהוא הדין החצוף החזק על הכל. פיון שהדין הקשה שרוי עליו והטיל בו זמה, אסור להם לאותם שנקראים קדש. אלא לכלב תשלכון אתו ודאי, שהוא הדין החצוף, דין הקשה יותר מן הכל, שכתוב (ישעיה כו) והכלבים עזי נפש.

בא וראה, כשנזכרה נבלה בתורה, כתוב בישׁראל קדוש, ולא קדש. כאן כתוב ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשׁדה טרפה לא תאכלו. ושם בנבלה כתוב (דברים יד) לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשׁעריך תתננה וגו', כי עם קדוש אתה. קדוש ולא קדש, שהרי נבלה מצד של ישׁראל נעשתה, שלא פוסל את זה אלא ישׁראל. ורבים הגונים ישׁ בה נבלה, כמו שבארנו.

אמר רבי שמעון, כתוב כאן ואנשי קדש תהיון לי, וכתוב שם, כי עם קדוש אתה לה' אלהיך. לה' אלהיך? לי היה צריך להיות! אלא שם (כאן) למעלה למעלה, וכאן (ושם) השכינה. וכתוב (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו, ולא קדש. בכאן קדוש ולמעלה קדש. כתוב קדש ישׁראל לה' ראשית תבואתה, בה"א, כמו שבארנו. ועל כך אנשי קדש תהיון לי ודאי.

רבי יצחק היה יושב לפני רבי שמעון. אמר לו, הרי כתוב קדש ישׁראל לה'. בסוף הפסוק כתוב כל אכליו יאשמו, מה זה אומר? אמר לו רבי שמעון, יפה אמר, כל אכליו יאשמו – הינו שכתוב ואיש כי יאכל קדש בשׁגגה וכו'. וכתוב וכל זר לא יאכל קדש. ומשום שישׁראל נקראו קדש, כתוב כל אכליו יאשמו. בא רבי יצחק ונשק ידו ואמר, אם לא באתי לכאן אלא לשמע דבר זה – מספיק.

אמר לו, רבי, הרי שנינו שקדש יותר למעלה מקדוש. אם כך, הרי כתוב (ישעיה ו) קדוש קדוש קדוש ה' צבאות, וזו שלמות הכל? אמר לו, בא וראה, כשמתחברים כאחד, כלם נעשים בית אחד, והבית הזה נקרא קדש. הכלל של הכל קדוש, ומשום כך קדש. הוא

כָּלֵל שֶׁהִפֵּל נִכְלָל בּוֹ. וּכְשֶׁנִּכְלָלָת בְּיִשְׂרָאֵל הָאֲמוּנָה הַשְּׁלֵמָה, הֵם נִקְרָאִים קֹדֶשׁ, הַכָּלֵל שֶׁל הַכֹּל, שֶׁכְּתוּב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לְה'. וּמִשּׁוּם כֶּךָ, וְאֲנָשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי.

לְהִיוֹן אֶחָד שָׁאֵל אֶת רַבִּי אֲבָא וְאָמַר לוֹ, לֹא כְּתוּב וּבִשְׂרָב בְּשֻׁדָּה טְרַפָּה לֹא תֹאכְלוּ? אִם כֶּךָ, מֵהוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים קיא) טְרַף נָתַן לִירָאִיו? טְרַף נָתַן לְכָלִּבַּיִם הֲיֵה צָרִיף לְהִיוֹת! לְמָה נָתַן לִירָאִיו? אָמַר לוֹ, רִיקָא, הָאֵם כְּתוּב טְרַפָּה נָתַן לִירָאִיו? טְרַף כְּתוּב! וְאִם תֹּאמַר, טְרַף כְּמוֹ טְרַפָּה, נָתַן לִירָאִיו וְדָאִי, שְׁדָבֵר זֶה לֹא נִתְּנוּ לְהִזְהַר בּוֹ אֲלֵא לְאוֹתָם יִרְאִי שְׁמוֹ וִירָאִים מִמֶּנּוּ. מִשּׁוּם זֶה דְּבָר זֶה לֹא נָתַן לָכֶם, שְׁהֲרִי יָדַע שְׂאִינְכֶם יִרְאִים מִמֶּנּוּ וְלֹא שׁוֹמְרִים מְצוּוֹתָיו, וּמִשּׁוּם דְּבָר זֶה חֲמַרְהָ שֶׁל הַתּוֹרָה וְצָרִיף לְהִזְהַר בָּהּ. נָתַן לִירָאִיו, נָתַן לִירָאִיו וְדָאִי, וְלֹא לְאַחֲרִים. וְכָל חֲמֻרוֹת הַתּוֹרָה לֹא נִתְּנָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲלֵא לְאוֹתָם יִרְאִי חֲטָא, לְאוֹתָם יִרְאִי מְצוּוֹתָיו וְלֹא לָכֶם.

שָׁנָה רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל, וּכְתוּב וְאֲנָשֵׁי וְכוּ') וְאֲנָשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי. מֵה זֶה וְאֲנָשֵׁי, וְאַחֲרָיו קֹדֶשׁ? אֲלֵא וְאֲנָשֵׁי קֹדֶשׁ וְדָאִי. שְׁשֻׁנִּינוּ, לֹא יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל לְחֻרּוֹת אֲלֵא מִצַּד הַיּוֹבֵל. אַחַר שְׂיֵצְאוּ לְחֻרּוֹת, לְקַח אוֹתָם הַיּוֹבֵל הַזֶּה בְּכַנְפָּיו, וּנְקָרְאוּ אֲנָשִׁים שְׁלוֹ, בְּנִים שְׁלוֹ. וּכְתוּב בּוֹ בַּיּוֹבֵל, (ויקרא כה) יוֹבֵל הִיא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם, קֹדֶשׁ וְדָאִי, לָכֶם וְדָאִי. וּמִשּׁוּם כֶּךָ, וְאֲנָשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי, אֲנָשֵׁי קֹדֶשׁ וְדָאִי, אֲנָשִׁים שְׁלוֹ מִמֶּשׁ.

וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר אֶת זֶה, וְעַל זֶה זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְהִקְרָא אַחֲרֵי לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכְּתוּב (תהלים קכב) לְמַעַן אֲחִי וְרַעִי וְגו'. אַחַר כֶּךָ נִקְרְאוּ קֹדֶשׁ מִמֶּשׁ, שֶׁכְּתוּב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לְה' רַאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. קֹדֶשׁ וְלֹא אֲנָשֵׁי קֹדֶשׁ. מִשּׁוּם כֶּךָ כָּל אֲכִלְיוּ יֶאֱשָׁמוּ, וּכְתוּב (ויקרא כב) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. (שם) וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בְּשִׁגְגָה.

שְׂשֻׁנִּינוּ, יִשְׂרָאֵל נִקְרְאוּ קֹדֶשׁ, וּמִשּׁוּם שֶׁהֵם קֹדֶשׁ אֲסוּר לְאָדָם לְקַרָּא לְחֻבְרוֹ בְּשֵׁם גְּנָאִי וְלֹא לְכַנּוֹת שֵׁם לְחֻבְרוֹ, וְעַנְשׁוֹ גְּדוֹל, וְכָל שֶׁכֵּן בְּדַבְרֵים אַחֲרִים. שְׂשֻׁנִּינוּ, כְּתוּב (תהלים לד) נִצַּר לְשׁוֹנֵף מִרְעַ וְגו'. מֵהוּ מִרְעַ? שֶׁבְּגָלָל לְשׁוֹן הָרַע מְחַלּוֹת יוֹרְדוֹת לְעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל מִי שֶׁקּוֹרָא לְחֻבְרוֹ בְּשֵׁם שְׂאִין בּוֹ וּמִגְּנָה אוֹתוֹ, נִתְּפָס בְּמַה שְׂאִין בּוֹ. שְׂאֵמֶר רַבִּי חֲזִיא אָמַר רַבִּי חֲזִיקָה, כָּל מִי

שְׁקוּרָא לְחַבְרוּ רְשָׁע, מוֹרִידִים אוֹתוֹ לְגִיהֶנֶם, וְיורְדִים לוֹ לְלַחְיָיו, פְּרָט
לְאוֹתָם חֲצוּפִים שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁמֶתֵר לְאָדָם לְקַרְא לָהֶם רְשָׁע.

אוֹתוֹ אִישׁ שֶׁקָּלַל אֶת חֲבֵרוֹ, עִבֵר רַבִּי יִיסָא, אָמַר לוֹ, כְּמוֹ רְשָׁע
עָשִׂיתָ. בָּא לְפָנַי רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר לוֹ, רְשָׁע לֹא אֶמְרָתִי לוֹ, אֲלֵא
כְּרָשָׁע, שֶׁמְרָאָה דְבָרָיו כְּרָשָׁע, וְלֹא אֶמְרָתִי שֶׁהוּא רְשָׁע. בָּא רַבִּי יְהוּדָה
וְשָׂאֵל לְמַעֲשֵׂה לְפָנַי רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר לוֹ, וְדַאי שְׁלֵא הַתְּחִיב. מִנִּין
לָנוּ? שְׁכַתוּב (איכה ב) הָיָה ה' כְּאוֹיֵב, וְלֹא אוֹיֵב. שְׂאָם לֹא כָף, לֹא נִשְׂאָר
מִיִּשְׂרָאֵל גְּזוּעִים בְּעוֹלָם. כְּמוֹ זֶה, (שם א) הָיְתָה כְּאֶלְמָנָה, וְלֹא אֶלְמָנָה.
כְּאֶלְמָנָה שֶׁהִלֵּךְ בְּעֵלָה לְעִבֵר הַיָּם וּמְחַכָּה לוֹ.

אָמַר רַבִּי חֲיִיא, וּמִכָּאֵן מִשְׁמַע? מִשָּׁם מִשְׁמַע, שֶׁהוּא עֵקֶר הַכֹּל,
שְׁכַתוּב (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַכֹּסֵא דְמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם. כְּמִרְאָה
אָדָם, וְלֹא מִרְאָה אָדָם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר וְגו' .
כְּתַפּוּחַ, וְלֹא תַפּוּחַ. כְּתַפּוּחַ, שֶׁנִּפְרָד בְּגוֹנָיו, וּבְגוֹנָיִם אַחוּזֵי הַדָּבָר. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, אֵלּוּ לֹא בָּאתָ לְכָאֵן אֲלֵא לְשִׁמְעַ הַדְּבָרִים הַלָּלוּ – דִּי.

שְׁנִינּוּ, כְּתוּב (זכריה יב) וְהָיָה הַנִּכְשֵׁל בֵּהֶם בַּיּוֹם הַהוּא כְּדוֹד. כְּדוֹד,
וְלֹא דוֹד. כְּדוֹד שֶׁאָמַר וְהִנֵּה בְעֵנָי הַכִּינּוּתִי לְבֵית ה'. וְכְתוּב
(תהלים פו) כִּי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. וְהוּא הָיָה מְלַךְ עַל מְלָכִים וְהָיָה קוֹרָא
לְעֵצְמוֹ כָּף. אָמַר רַבִּי אַבְבָּא, אֲשֶׁרִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
קָרָא לָהֶם כְּקֹדֶשׁ, אֲלֵא קֹדֶשׁ מִמֶּשׁ, שְׁכַתוּב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לְה', וּמִשׁוּם
כָּף כָּל אֲכָלְיוֹ יֵאָשְׁמוּ וְגו'.

שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָה רָאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת דִּינָיִם
לְיִשְׂרָאֵל אַחַר עֶשֶׂר הָאֲמִירוֹת? אֲלֵא כָף שְׁנִינּוּ, מִצַּד הַגְּבוּרָה
נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, מִשׁוּם כָּף צָרִיף לְתַת שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם כְּדִי
שֶׁהַתּוֹרָה תִּהְיֶה שְׁמוּרָה מִכָּל צְדָדִיָּה. שֶׁאָמַר רַבִּי אַבְבָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֲלֵא עַל דִּין, שֶׁאֶלְמָלָא הַדִּין לֹא יַעֲמַד, וּמִשׁוּם כָּף
הָעוֹלָם נִבְרָא בְּדִין וְהַתְקַיֵּם.

שְׁנִינּוּ, רַבִּי אַבְבָּא, כְּתוּב (ירמיה כא) דִּינּוּ לְבַקֵּר מִשְׁפָּט. וְכִי לְבַקֵּר וְלֹא
בְּכֹל הַיּוֹם? אֲלֵא לְבַקֵּר, טָרָם שְׂיֵאֲכְלוּ הַדִּינָיִם וְלֹא יִשְׁתּוּ,
שְׁכָל מִי שֶׁדָּן דִּין אַחַר שֶׁאֲכַל וְשִׁתָּה, אֵינּוּ דִין אֶמֶת, שְׁכַתוּב (ויקרא יט)
לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם. מָה זֶה עַל הַדָּם? אֲזַהְרֶה לְדִינָיִם שְׁלֵא יֵאֲכְלוּ עַד
שֶׁדָּנִים דִּין. שְׁכָל מִי שֶׁדָּן דִּין אַחַר שֶׁאֲכַל וְשִׁתָּה, כְּאֵלּוּ חִיב אֶת דָּם
חֲבֵרוֹ לְאַחַר, שֶׁהָרִי דְמוֹ מִמֶּשׁ נִתֵּן לְאַחַר. זֶה בְּמִמוּן, כָּל שֶׁכֵּן בְּדִינֵי

נפשות שצריכים הדינים להשמר שלא לדון דין אלא קדם שאכלו ושתו, ועל זה כתוב דינו לבקר משפט, וכתוב (ירמיה ט) אני ה' עשה חסד ומשפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי נאם ה'.

שנינו, אמר רבי יהודה, מי שמשקר בדין, משקר בתקוני המלך. מהם תקוני המלך? אותם שנאמר, שכתוב עשה חסד משפט וצדקה בארץ. וכתוב כי באלה חפצתי נאם ה'. והכל תלוי זה בזה (והלא בזה תלוי). רבי יוסי אמר, אלה הם תקוני הכסא, שכתוב (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך. וכתוב (ישעיה טז) והוכן בחסד כסא.

ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו וגו'. מה זה תשמרו? תשמרו הנה צריך להיות! אלא תשמרו ודאי. מה זה אשר אמרתי אליכם? כלומר שהזהרתיכם על מאמר עבודתי. תשמרו, שלא יגיע אליכם שום רע. תשמרו מאותה שמירה ונטירה שלי בלבד. ושם אלהים אחרים לא תזכירו – לא תזכירו כמו שבארנו. דבר אחר ושם אלהים לא תזכירו – כלומר לא תסבבו, שתפלו בין העמים בארץ אחרת, ויקים בכם מה שכתוב (דברים כח) ועבדת שם אלהים אחרים וגו'.

דבר אחר ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו – רבי יהודה פתח, (תהלים פא) שמע עמי ואעידה בך וגו', לא יהיה בך אל זר וגו'. אנכי ה' אלהיך המעלך מארץ מצרים וגו'. הפסוקים הללו אמרם דוד ברוח הקדש, ויש להתבונן בהם. שמע עמי – בכמה מקומות הזהירה התורה את האדם, בכמה מקומות מזהיר הקדוש ברוך הוא את האדם, והכל לתועלת האדם כדי שישמר את מצוות התורה. שכל מי שישמר את מצוות התורה ומשתדל בה, כמי שמשתדל בשם הקדוש **ששנינו**, כל התורה היא שמו של הקדוש ברוך הוא, ומי שמשתדל בה כמי שמשתדל בשם הקדוש, משום שכל התורה היא שם קדוש אחד, שם עליון, שם שכולל את כל השמות, ומי שגורע ממנה אות אחת כאלו עשה פגם בשם הקדוש. שנינו, ושם אלהים אחרים לא תזכירו – לא תוסיף על התורה ולא תגרע ממנה. רבי חייא אמר, ושם אלהים אחרים – זה מי שמתעסק בספרים אחרים שאינם מצד התורה. לא ישמע על פיך – שאסור אפלו להזכירם וללמד מהם טעם, כל שכן על התורה.

רבי יהודה שונה בך, מה הטעם כתוב ושם אלהים אחרים, וסומך לו את חג המצות תשמר? אלא מי שמי שלא שומר את זה, כמי

שלא שומר את אמונת הקדוש ברוך הוא. מה הטעם? משום שבו הדבר אחרו. אמר רבי יצחק, וכן בכל שאר החגים והזמנים, שהרי כלם אחרים בשם הקדוש העליון. ועל זה שנינו, מה שכתוב שלש פעמים בשנה, משום שבהם תלויה האמונה.

יראה כל זכורף, למה כל זכורף? אמר רבי אלעזר, כל זכורף ממש, משום שנוטלים ברכה מהמעין של הנחל. מכאן שנינו, כל בן ישראל שנמול, צריך להראות לפני המלך הקדוש, משום שנוטל ברכה ממבוע הנחל. זהו שכתוב כברכת ה' אליהך אשר נתן לך. וכתוב אל פני האדן ה', כמו שבארנו, שמשם מריקים ברכות ונוטלים ברכה. אשרי חלקם של ישראל מכל שאר העמים.

פעם אחת עלו ישראל לחג את החג, והתערכו עובדי עבודת כוכבים ומזלות עמם, ואותה שנה לא נמצאה ברכה בעולם. באו ושאלו את רב המנונא סבא. אמר להם, ראיתם בתחלה סימן לזה? אמרו לו, ראינו סימן, שכששבנו משם כל הדרכים היו סתומים ממים, וענן וחשכה נמצאו, שלא יכלו ללכת כל אותם שעלו לשם. ועוד, בשעה שנכנסנו להראות, פני השמים נחשכו ורגזו. (נחרד וראה) אמר להם, ודאי או שיש בכם אנשים לא נמולים, או עובדי עבודת כוכבים ומזלות עלו עמכם, שהרי לא התברכו באותה שעה, פרט לאותם ישראלים שנמולו, ובאות הקדושה הזו מסתכל הקדוש ברוך הוא ומברך אותם.

לשנה האחרת עלו, ועלו אותם עובדי עבודת כוכבים ומזלות, שהתערכו עמם כשהיו אוכלים קרבנות והיו שמחים. וראו את אותם עובדי עבודת כוכבים ומזלות שדפוסם בקשריהם לקשר הכתל. השגיחו בהם שכלם מברכים והם לא ברכו. באו ואמרו את הדבר לבית הדין. באו ושאלו אותם. אמרו, זה שאכלתם, החלק שלכם איזה קרבן היה? לא היה בידם. בדקו ומצאו שהם עובדי עבודת כוכבים ומזלות והרגו אותם. אמרו, ברוך הרחמן שהציל את עמו, שודאי אין ברכה שרויה אלא רק בישראל, הזרע הקדוש, בני האמונה, בני האמת. ואותה השנה נמצאה ברכה בעולם בשלמות. פתחו ואמרו, אף צדיקים יודו לשמך וגו'.

רבי חייא אמר, בזכות ישראל מהולים, נכנעים שונאיהם תחתיהם ויורשים נחלתם. בא וראה מה כתוב, יראה כל זכורף. וכתוב

אחריו, כי אוריש גוים מפניך והרחבתי את גבולך. שהקדוש ברוך הוא עוקר דירים ממקומם ומושיב דירים למקומם, ומשום כך, (שמות לד) יראה כל זכורך את פני האדן ה'. רבי יהודה אמר, האדון, כמו שכתוב (ישעיה י) הנה האדון ה' צבאות מסעף פארה וגו', ויצא חטר וגו'. והכל אחד, מעקר דירים ומושיב דירים. רבי יצחק אמר, יש אדון ויש אדון, והכל באחד תלוי.

רבי יהודה אמר, אדני – אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, הקדוש ברוך הוא נקרא, ואותו שנקרא כמו שהוא כתוב, ומיהו? רבי יוסי אומר, מראת אלהים. מראת כתוב. ומהו מראת? שלמות הכל – יו"ד ה"א וא"ו ה"א. (מראת הוא א' כו') מראת למה הוא אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד? זה נקרא ככתבו, וזה לא נקרא ככתבו, ומשום כך בזה נקרא, ועל כך מראת אלהים כתוב.

רבי יהודה אמר, לפעמים עליונים שנקראו בשם תחתונים, ולפעמים תחתונים נקראים בשם העליונים. האדן ה' – בשם עליון הוא אדני, והרי בארנו הדברים. ובגונים רבים נתפרשו הדברים, והכל אחד. ברוך הרחמן וברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.

הנה אנכי שלח מלאך לפניך וגו'. רבי יצחק פתח, (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו וגו'. אמרה כנסת ישראל, ישקני מנשיקות פיהו. מה הטעם ישקני? יאהבני היה צריך להיות! למה ישקני? אלא כך שנינו, מה נשיקות של דבקות של רוח ברוח, שבגלל כך נשיקה בפה, שהרי הפה הוא המוציא והמקור של הרוח, ולכן נשיקות בפה בחיבות, ודבקים רוח ברוח, שלא נפרדים זה מזה.

ולכן מי שמוציא נשמתו בנשיקה, נדבק ברוח אחרת, ברוח שלא נפרדת ממנו. והינו נקרא נשיקה. ועל זה אמרה כנסת ישראל ישקני מנשיקות פיהו, להדביק רוח ברוח, שלא יפרד זה מזה.

כי טובים דידי מיינ. מה עושה כאן יין? והרי כתוב (ישעיה כח) וגם אלה בנין שגו וגו', וכתוב (ויקרא י) יין ושכר אל תשת אתה ובניך. מה הטעם כאן יין? רבי חייא אמר, מיינה של תורה. רבי חזקיה אמר, זה שכתוב (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש. ועל זה כתוב כי טובים דידי מיינ, לחדות הלב. מיינ – שמשמחני יותר מהכל.

רבי יהודה אָמַר, כְּתוּב (בראשית כט) וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל וַיֵּשָׂא אֶת קוּלוֹ וַיִּבֶן. לָמָּה בָכָה? אֵלָּא בְּדַבְּקוֹת הָרוּחַ בָּהּ לֹא יָכַל הַלֵּב לְסַבֵּל, וּבָכָה. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כְּתוּב וַיִּשָּׁקֶהּ וַיִּבְכּוּ? שְׂנִינּוּ, לָמָּה נִקְוֶה עַל וַיִּשָּׁקֶהּ? אֵלָּא שְׂלֵא נִדְבָקָה בּוֹ רוּחַ כָּלָל, וְעַל זֶה כְּתוּב וְנִעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוֹנֵא. מַה זֶה (משלי כז) וְנִעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוֹנֵא? אֵלָּא מִי שְׁנוֹשֵׁק בְּחֻבִּיבוֹת, מְדַבֵּיק רוּחוֹ בְּרוּחוֹ בְּדַבְּקוֹת הַחֻבִּיבוֹת, וּמִי שְׂלֵא נוֹשֵׁק בְּחֻבִּיבוֹת, זֶה לֹא בְּדַבְּקוֹת, אֵלָּא וְנִעְתָּרוֹת. מַה זֶה נִעְתָּרוֹת? גִּסּוֹת, שְׂלֵא דְבָקָה רוּחוֹ בְּאוֹתָהּ נְשִׁיקָה וְלֹא נִדְבַק בּוֹ כָּלָל. וּמִשּׁוּם כֵּן כְּתוּב, וַיִּשָּׁקֶהּ מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, שֶׁהִיא דְּבָקוֹת רוּחַ בְּרוּחַ.

שְׂנִינּוּ, כָּל זְמַן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹלֵךְ עִם יִשְׂרָאֵל, כְּכִיכּוֹל נִדְבָקַת רוּחַ בְּרוּחַ, וְעַל זֶה כְּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בָּהּ, בְּכָל אוֹתָם גּוֹנִי הַדְּבָקוֹת, וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה. בְּשַׁעַה שְׁנֹאמַר הִנֵּה אֲנִי שֶׁלַח מִלְּאָךְ לְפָנֶיךָ, יָדַע מִשֶּׁה שָׁזוּ פְּרִישָׁה. אָמַר, (שמות לג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הַלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

רבי אבא אָמַר, מַה כְּתוּב לְמַעַלָּה מִזֶּה? (שם לד) רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תִבְשֵׁל גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ. מַה זֶה אוֹמַר? אֵלָּא שְׂלֵא לְעַרְב דְּבַר תַּחְתּוֹן בְּעַלְיוֹן, שְׂלֵא יִנַּק הַצַּד הַחִיצוֹן מִהַצַּד הַפְּנִימִי. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? זֶה שְׁבַחוֹן מַצַּד הַטְּמֵאָה, וְזֶה שְׁלִפְנִים בְּצַד הַקְּדוּשָׁה. מִי הִיא אִמּוֹ? זוֹ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאת אִם. בַּחֲלָב אִמּוֹ – שְׂלֵא יוֹנַק מַצַּד זֶה מִי שְׂלֵא צָרִיךְ. וְכֵאן כְּתוּב, הִנֵּה אֲנִי שֶׁלַח מִלְּאָךְ לְפָנֶיךָ. אָמַר מִשֶּׁה, הֲרֵי קִבְּלָתִי בְּטַחוֹן מִמֶּךָ שְׂלֵא תִפְרַד מֵעַמְּנוּ, וְדַאי אִם אֵין פָּנֶיךָ הַלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. וּבְכַּהּ יוֹדַע אִפּוּא וְגו'.

אָמַר רבי אלעזר, דְּבַר זֶה לֹא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵלָּא בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל וְלִהְתַּפְּסִים עִמָּם. לְמַלְךְ שֶׁהִיא רוּצָה לְלַכַּת עִם בְּנוֹ, וְלֹא רָצָה לְעוֹב אוֹתוֹ. בָּא בְּנוֹ וּפְתַח לְבַקֵּשׁ מִהַמְּלֶךְ שְׂיִלְךָ עִמּוֹ. הַקְּדִים הַמְּלֶךְ וְאָמַר, הֲרֵי לְגִיוֹנֵר פְּלוֹנִי יִלְךָ עִמָּךְ לְשִׁמְרָךְ בְּדַרְךָ. לְאַחַר מִכֵּן אָמַר, הַשְּׁמַר לְךָ מִמְּנוּ (בבבב), שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ גִּבֵּר שָׁלֵם. אָמַר בְּנוֹ, אִם כֵּן, אוֹ שְׂאֵנִי אֲשַׁב כָּאן, אוֹ שְׂאֵתָה תִלְךָ עִמִּי וְלֹא אֶפְרַד מִמֶּךָ. כֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּתַחֲלָה אָמַר, הִנֵּה אֲנִי שֶׁלַח מִלְּאָךְ לְפָנֶיךָ לְשִׁמְרָךְ בְּדַרְךָ. וְאַחַר כֵּן אָמַר, הַשְּׁמַר מִפְּנֵי וְגו'. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר מִשֶּׁה, אִם אֵין פָּנֶיךָ הַלְכִים וְגו'.

בא רבי שמעון, מצא אותם בזה. אמר, אלעזר בני, יפה אמרת, אבל בא וראה, במקום הזה לא אמר משה דבר ולא השיב דבר כנגדו, מה הטעם? משום שכאן לא נמצאת פרישה ממנו, והרי בארנו דבר זה לחברים. ויש שונים להפך, ולא כך פרשוהו הראשונים. וכשיסתכלו הדברים, הכל יפה, וכלם אמרו הטעמים שלהם בדבר אחד.

מתי השיב משה? בזמן שאמר ושלחתי לפניך מלאך. וכתוב, כי ילך מלאכי לפניך. סתם ולא פרש את הדבר. ועל כן כתוב פאן, כי אם שמוע תשמע בקלו ועשית כל אשר אדבר. אשר אדבר דוקא. וכתוב, ואיבתי את איביך וצרתני את צרריך, והכל תלוי בו.

רבי יהודה אמר, אם תאמר ששניהם ממש מלאך – משה לא השיב עליהם, שלא ראה מקום. ומתי השיב? בזמן שכתוב אם אין פניך הלכים אל תעלנו וגו'. אמר רבי שמעון, כלל של הכל – משה לא רצה מלאך. שהרי כתוב, ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך נא אדני בקרבנו.

אמר רבי יהודה, זה שאמר רבי אבא, שכתוב לא תבשל גדי בחלב אמו, בחלב האם היה צריך להיות! מה זה אמו? ואם תאמר, כנסת ישראל אמו שמצד הטמאה – לא כך! שהרי שמעתי שאמר רבי שמעון, כנסת ישראל האם הקדושה נאחזה בחלק של ישראל, שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו.

אמר רבי שמעון, יפה אמרת, וזה של רבי אבא יפה, והכל תלוי זה בזה. בא וראה, האם נאחזה להם למעלה לצד זה ולצד זה, ושנים הם – אחד לימין ואחד לשמאל. ומשום כך, מהם לימין ומהם לשמאל, וכלם תלויים באם הזאת, האם הקדושה, ונאחזים בה.

מתי הם נאחזים בה? בשעה שהאם הזו יונקת מן הצד האחר והמקדש נטמא, והנחש החזק מתחיל להתגלות, ואז הגדי יונק מחלב אמו, ומתעוררים הדינים. ועל זה ישראל מקדימים ומביאים בכורים. ובשעה שהם מביאים אותם, צריכים לומר ולפתח בלבן, שרצה בכשפיו אלו לשלט ביצק ובזרע הקדש, ולא נתנו בידו ולא נמסרו ישראל לצד זה. ועל זה כתוב, ראשית בכורי אדמתך וגו', לא תבשל גדי בחלב אמו. ולא יונק אותו הצד מחלב אמו, שהרי לא נטמא המקדש, והדינים לא מתעוררים.

מִשׁוּם כִּן לֹא יֹאכַל בְּשׂוֹר בְּחֶלֶב כֹּל זֶרַע הַקֹּדֶשׁ, וְכֹל מִי שֶׁבָּא מֵהֶצֶד הַזֶּה, שֶׁלֹּא יִתֵּן מְקוֹם לְמִי שֶׁלֹּא צָרִיךְ, שֶׁהָרִי בְּמַעֲשֵׂה תְלוּי הַדְּבָר, בְּמַעֲשֵׂה שְׁלֵמֻטָּה לְעוֹרֵר לְמַעֲלָה. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שֶׁרְבוּנָם קוֹרֵא עֲלֵיהֶם, (שם יד) וְכִן בָּחַר ה' לֵהִיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה. וְכָתוּב (שם) כִּי עַם קָדוֹשׁ אֶתָּה לְה' אֱלֹהֶיךָ. וְכָתוּב (שם) בְּנִים אַתֶּם לְה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעַה שִׁישְׂרָאֵל לֹא הִכְשָׁרוּ מַעֲשֵׂיהֶם, מֵה כְּתוּב? (ישעיה ג) עֲמִי נִגְשָׁיו מְעוֹלָל וְנָשִׁים מְשֻׁלוּ בּוֹ. דּוֹקֵא מְשֻׁלוּ בּוֹ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ הַדְּבָרִים בְּסוֹד סִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, וְכִן מְצָאנוּ בּוֹ. וְעוֹד מְצָאנוּ, שְׁכָל מִי שֶׁאוֹכֵל מֵאֶכֶל זֶה שֶׁהִתְחַבֵּר כְּאַחַד, (יא) בְּשַׁעַה אַחַת אוֹ בְּסַעֲוָדָה אַחַת, אֲרַבְעִים יוֹם נִרְאָה גְדִי מְקַלֵּס בְּקִלְפָתוֹ אֶל אוֹתָם שְׁלֵמֻטָּה, וְסִיעָה טְמֵאָה מִתְקַרְבִּים עִמוֹ, וְגוֹרֵם לְעוֹרֵר דֵּינִים בְּעוֹלָם, דֵּינִים שְׂאִינִם קְדוּשִׁים.

וְאֵם מוֹלִיד בֵּן בְּאוֹתָם יָמִים, מְלוּיִם לוֹ נִשְׁמָה מֵהֶצֶד הָאֲחֵר, שֶׁלֹּא צָרִיךְ אוֹתוֹ. וְכָתוּב (ויקרא יא) וְהִתְקַדְּשִׁתָּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים וְגו'. בָּא לְהַטְמֵא – מְטַמְּאִים אוֹתוֹ וְדֹאֵי, שְׁכָתוּב (שם) וְנִטְמַתֶּם בָּם. חֶסֶר א'. טְמֵאָה אֶטוּמָה יוֹתֵר מִכָּל, שְׂאִיִן רְשׁוֹת לְהַטְהֵר כִּן כְּמוֹ שְׂאֵר מִיְנֵי הַטְּמֵאוֹת שֶׁנִּטְהָרוּ. וְעוֹד, שֶׁפּוֹחַד מַחִיּוֹת רְעוֹת, שֶׁהָרִי בְּעֵינֵיהֶם נִמְצָא גְדִי וְיָכוֹל לְהַנְזֵק, שֶׁהָרִי צֵלֶם אָדָם הָעֵבֶר מִמֶּנּוּ.

רַבִּי יִיסָא הִתִּיר לְאָכַל תְּרַנְגוּל בְּגִבְיָנָה אוֹ בְּחֶלֶב. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲסוּר לָךְ, שֶׁלֹּא יִתֵּן אִישׁ פֶּתַח לְמִינִים הָרְעִים. לָךְ לָךְ אוֹמְרִים לְנִזְיֹר, סְבִיב סְבִיב לְפָרֶם לֹא תִקְרַב. וְדֹאֵי אֲסוּר לָךְ הוּא, שֶׁחֲמָרָה יֵשׁ בּוֹ כְּבֹהֶמָה לְשַׁחִיטָה, וְמִי שֶׁמִּתִּיר אֶת זֶה מֵה כְּתוּב? (עמוס ב) וְתִשְׁקוּ אֶת הַנְּזוּרִים יַיִן. מִי שֶׁמִּתִּיר אֶת זֶה, כְּמִי שֶׁמִּתִּיר אֶת זֶה. וְכָתוּב (דברים יד) לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה. כָּל – לְהַכְלִיל הַכָּל.

שְׁנִינּוּ, בְּמָה זָכוּ דְנִיָּאל, חֲנַנְיָה, מִישָׂאֵל וְעִזְרִיָּה שֶׁנִּצְלוּ מֵאוֹתָם נִסְיוֹנוֹת? אֵלָּא מִשׁוּם שֶׁלֹּא נִטְמְאוּ בְּמֵאֲכָלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה, כְּתוּב (דניאל א) וַיִּשְׂם דְּנִיָּאל עַל לְבוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגַּאֵל בְּפֶתַח בַּג הַמֶּלֶךְ וְגו'. וְשְׁנִינּוּ בְּסִתֵּר הַמְּשָׁנָה, מֵאֶכֶל אוֹתוֹ הִרְשָׁע, בְּשׂוֹר בְּחֶלֶב הָיָה וּגְבִינָה עִם בְּשׂוֹר, פָּרִט לְמֵאֲכָלִים אֲחֵרִים, וְזֶה עָלָה לוֹ עַל שֶׁלְּחַנּוֹ בְּכָל יוֹם.

וַדַּנְיָאֵל שְׁנִשְׁמַר מְזָה, כְּשִׁזְרָקוֹהוּ לַגֵּב הָאֲרִיּוֹת, הַשְּׁתַלֵּם בְּצִלָּם רַבּוּנּוֹ, וְלֹא שָׁנָה צִלְמוֹ לְצִלָּם אַחֵר, וְלִכְן פָּחַדוּ מִמֶּנּוּ הָאֲרִיּוֹת וְלֹא חָבְלוּ בּוֹ. וְאוֹתוֹ רָשַׁע, בְּשָׁעָה שֶׁהֶעֱבְרָה מִמֶּנּוּ מַלְכוּתוֹ וּמִדּוּרוֹ הָיָה עִם חַיּוֹת הַשָּׂדֶה, הֶעֱבַר מִמֶּנּוּ צִלָּם פָּנִיּוֹ, וּמֵאוֹתוֹ יוֹם לֹא נִרְאָה צִלְמוֹ צִלָּם שֶׁל אָדָם, וְכָל בְּהֵמָה שֶׁבָּאָה, נִרְאָה לָהּ בְּצִלָּם שֶׁל מִינָהּ וּנְקַבְתָּהּ, וְכָלָם הָיוּ בָּאִים עָלָיו, וּבְכִמְהָ פְעָמִים הָיוּ אוֹכְלוֹת אוֹתוֹ חַיּוֹת הַשָּׂדֶה זֹלַת נִגְזַר עָלָיו הָעֲנֹשׁ הַזֶּה, מִשּׁוּם שֶׁכָּתוּב (חִבְקוּק א) וְהוּא בְּמַלְכִים יִתְקַלֵּס, מִשּׁוּם כֶּךָ כָּלָם הִתְקַלְסוּ בּוֹ כָּל אוֹתוֹ זְמַן.

בֵּא וְרָאָה מַה כָּתוּב, וּמִקְצַת יָמִים עֲשֶׂרָה נִרְאָה מִרְאִיָּהֶם טוֹב (וַגּו') מִן כָּל הַיְלָדִים הָאֹכְלִים אֶת פֶּת בֶּג הַמְּלֶךְ. נִרְאָה מִרְאִיָּהֶם טוֹב – שֶׁצִּלָּם רַבּוּנָם לֹא זָז מֵהֶם, וּמֵאַחֲרֵים זֶז. מִי גָרַם אֶת זֶה? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא נִגְעְלוּ בְּגַעוּלֵי מֵאֹכְלֵיהֶם. אֲשֶׁרֵי חִלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּתוּב בָּהֶם, וְאֲנֹשֵׁי קִדְשׁ תִּהְיוּן לִי.

וַאֲלֵ מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל ה' וַגּו'. וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר – מִי אָמַר? זֶה שְׂכִינָה. עֲלֵה אֶת ה', כְּכָתוּב (שְׁמוֹת יט) וּמֹשֶׁה עֲלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַגּו'. (וַיִּקְרָא אֵלָיו ה') לָמָּה כָּל זֶה? לְקַיֵּם עִמָּם בְּרִית, כִּי הָרִי נִפְרָעוּ, מַה שֶׁלֹּא יֵצְאוּ כֶּךָ מִמִּצְרַיִם, שֶׁנִּמְלָאוּ וְלֹא נִפְרָעוּ, וְכֵאֵן הָרִי נִפְרָעוּ וְנִכְנָסוּ בְּבְרִית הַקִּדְשׁ, שֶׁכָּתוּב שָׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט. וְשָׁם נִסָּהוּ – בְּאוֹת הַקִּדְשׁ הַזֶּה שֶׁנִּגְלָתָה בָּהֶם, וְכֵאֵן הִתְקַיְּמָה בָּהֶם עַל יְדֵי מֹשֶׁה מִיֵּלֶת הַבְּרִית, שֶׁכָּתוּב וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרַק עַל הָעָם וַגּו'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַה שֶׁכָּתוּב וַיִּזְרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ, בְּמִזְבֵּחַ לֹא כָּתוּב, אֲלֵא דוֹקָא עַל הַמִּזְבֵּחַ. וְהַשְּׁתַחֲוִיָּתָם מִרְחָק, מַהוּ מִרְחָק? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמִיָּה לֵא) מִרְחָק ה' נִרְאָה לִי. וְכָתוּב (שְׁמוֹת ב) וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחָק. שָׁנָה רַבִּי אַבָּא, שֶׁעֲמִידָה הַלְּבָנָה בְּפָגִימָתָהּ, וְכֵה בְּשָׁעָה זָכוּ יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר בְּחִלְקֵי קְדוּשָׁה, וְגִזְרוּ בְּרִית קִדְשׁ עִם הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא.

וַאֲלֵ מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל ה'. מַה הַטַּעַם? אָמַרְהָ לֹו שְׂכִינָה, עֲלֵה לְמַעְלָה, שֶׁהָרִי אָנִי וַיִּשְׂרָאֵל נִשְׁתַּתַּף כְּאֶחָד בְּשִׁלְמוֹת עַל יָדֶךָ, מַה שֶׁלֹּא הָיָה עַד כָּאֵן. מַה כָּתוּב? וַיִּקַּח מֹשֶׁה חִצֵּי הַדָּם וַגּו'. חִלְקוֹ לְשָׁנִים, חִצֵּי הַדָּם זָרַק עַל הָעָם, וַיִּזְרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ, כְּמוֹ שֶׁבָּאֲרָנוּ. וְכָתוּב, וַהֲנִיָּה דָם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת ה' עִמָּכֶם. וַיִּשֶׂם בְּאֲגָנֹת,

כתוב באגנת, חסר וא"ו, כמו שכתוב (שיר השירים ז) שָׁרַף אֶגֶן הַסֶּהר
אל יחסר המזג.

ונגש משה לבדו אל ה'. אשרי חלקו של משה שהוא לבדו זכה למה
שלא זכה אדם אחר. ישראל זכו עכשו מה שלא זכו עד לאותה
שעה, ואותה שעה התקיימו בקיום עליון קדוש, ובאותה שעה
התבשרו להיות המקדש ביניהם, כמו שנאמר (שמות כה) ועשו לי
מקדש ושכנתי בתוכם.

ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וגו'. רבי
יהודה פתח, (שיר השירים ז) זאת קומתך דמתה לתמר וגו'. כמה
חביבה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שלא נפרדת ממנו
כתמר הזה שלא נפרד הזכר מהנקבה לעולמים, ולא עולה זה בלי
זה. כך כנסת ישראל לא נפרדת מהקדוש ברוך הוא.

בא וראה, בשעה שנדב ואביהוא ראו, ושבעים זקנים, מה כתוב
בהם? ויראו את אלהי ישראל. שהתגלתה עליהם שכינה. רבי
יהודה ורבי יוסי אומרים, את דוקא, וזה את הוא מרחוק. את –
להכליל את מה שבתוכו.

רבי יצחק אמר, והרי כתוב (יחזקאל י) היא החיה אשר ראיתי תחת
אלהי ישראל בנהר כבר. מי החיה הזו? אמר רבי יוסי אמר רבי
חייא, חיה קטנה. וכי יש חיה קטנה? כן. חיה קטנה, וחיה עליונה,
וחיה קטנה שבקטנות.

ויראו את אלהי ישראל, דוקא, כמו שאמרנו. ותחת רגליו כמעשה
לבנת הספיר, כמראה אבן טובה שעתידי הקדוש ברוך הוא
לבנות המקדש, שכתוב (ישעיה נד) ויסדתיך בספירים.

ואל אצילי בני ישראל – זה נדב ואביהוא. לא שלח ידו – שהעלה
אותם לאחר זמן, וכאן לא נענשו. רבי יוסי אמר דבר זה
לשבחם, שכתוב ויאכלו וישתו, שזנו עיניהם מהאור הזה. רבי יהודה
אמר, אכילה ודאית אכלו וזנו עצמם, וכאן נקשרו למעלה אם לא
שסטו דרכיהם אחר כך, כמו שבארנו.

אמר רבי אלעזר, ואפלו ישראל באותה שעה הכשרו ונקשרה בהם
שכינה, והברית הזו וכל התורה בזמן אחד זה היה, וישראל
באותה שעה לא ראו לעולמים. ולעתידי לבא עתיד הקדוש ברוך הוא

להגלות על בניו ולהראות את כל כבודו עין בעין, שכתוב (שם נב) כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון. וכתוב (שם מ) ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו וגו'.

פְּרֻשֵׁת תְּרוּמָה (דף קכו ע"א - דף קעט ע"ב)

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ וְגו'. רַבִּי חֲיִיא פָּתַח, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ. כַּמָּה חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהִתְרַצָּה בָהֶם וְרָצָה לְהִדְבֵּק בָּהֶם וְלִהְתְּקַשֵּׁר עִמָּם, וְעָשָׂה אוֹתָם עִם יְחִידֵי בְּעוֹלָם, שְׁכָתוֹב (שמואל-ב ז) וּמִי כַעֲמֹךָ כִּי־יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ, וְהֵם הִתְרַצּוּ בוֹ וְהִתְקַשְּׁרוּ בוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה, וְכָתוֹב (דברים לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ. וְנָתַן לְשָׂאֵר הָעַמִּים שְׁלִיטִים גְּדוֹלִים מִמֶּנִּים עֲלֵיהֶם, וְהוּא נָטַל אֶת יִשְׂרָאֵל לְחֻלְקוֹ.

מי ששומע לדברי מסיתים ומדיחים שלא ללמד חכמה נסתרה זו - או מי שקמים עליו מפריעים, שלא ילמד זהו הקדוש וחקמת הקבלה, והוא אינו יכול לעמד נגדם ונמשך אחריהם רחמנא ליצלן, ידע כי נפשו אינה טהורה ונקיה מי שאינו זוכה ללמוד הקדוש הזה, או שדעתו ונפשו אינה חפצה לזה, או שיש לו מניעות ועכובים שונים שלא ללמד למודים הללו, וכל שכן מי ששומע לדברי מסיתים ומדיחים שלא ללמד חכמה נסתרה זו, או מי שקמים עליו מפריעים, רוצה לומר שלא ילמד זהו הקדוש וחקמת הקבלה, והוא אינו יכול לעמד נגדם ונמשך אחריהם רחמנא ליצלן, ידע כי נפשו אינה טהורה ונקיה, ועל ידי זה כל אלו הנזכרים שולטין עליו למנעו מן הלמוד הקדוש הזה, שלא יזכה להכנס אל הקדש פנימה מפני שאינו ראוי לזה. ולכן יראה לחוס על נפשו ויעמד על נפשו בכל כחותיו, להתגבר ולשוב בתשובה שלמה ולשבר כל המסכים ומחצות שמבדילים בינו לבין קונו, ואז יזכה לכנס לזה השער להשם אשר צדיקים וטהורי נפש וישרי לב יבואו בו. פנימיות התורה היא גלוי יקרא דקודשא בריך הוא יקרא דקודשא בריך הוא ושהיא סוד פנימיות התורה, אור החמה] לאו איהו אלא לאנון דידיעיו ארחוי ומחכין בה באורח קשוט כדקא אאות. (זהו חלק א' דף צ"ד. בסתרי תורה)